

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Türkiye genelinde on binlerce maden işletmesi bulunmasına karşın; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından; Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Burdur, Bursa, Çankırı, Çorum, Diyarbakır Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Mardin, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Siirt, Sivas, Şırnak, Tokat, Uşak, Van ve Yozgat illerinde 148 sahada IB, IV. ve II. Gruptan madenlerin aranması ve bazı alanlarda işletmeye açılması amacıyla 24-06-2022 tarihinde ihale yapılacağına ilişkin ilan 16-05-2022 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanmıştır.

2017 yılında yayınlanan 30187 sayılı Maden Yönetmeliğine göre; IV. Grupta; sodyum, potasyum, lityum, kalsiyum, magnezyum, klor, nitrat, iyot, bor tuzları, linyit, taşkömürü, uranyum, toryum, radyum, altın, gümüş, platin, bakır, kurşun, çinko, demir, manganez, krom, kalay, titan ve alüminyum gibi 100'e yakın maden yer almaktadır. IB. Grupta; tuğla-kiremit kili, çimento kili, marn, puzolanik kayaç (tras), çimento ve diğer gruplarda yer almayan kayaçlar yer almaktadır. II. Grupta ise kalsit, dolomit, kalker, granit, andezit, bazalt, mermer, traverten, oniks mermeri, granit, andezit, bazalt, diyabaz gibi kayaçlar yer almaktadır.

2004 yılında değiştirilen Maden Yasası'nın ardından, kontrolsüz bir şekilde artan madencilik faaliyetleri; çevreye, doğaya, ormanlara, su kaynaklarına, tarım ve hayvancılık alanlarına, doğal ve tarihi korunacak alanlara, yaşam alanlarına, canlı ve insan sağlığına telafisi imkansız zararlar vermekte, küresel iklim krizlerine neden olmakta, binlerce yılda oluşan ekosistemi yok etmektedir. Türkiye'de vahşi madenciliğin yol açtığı ekolojik tahribatların sonuçların ortada olmasına, 2020 yılında 766 maden sahasının topluca ihale etmesi Danıştay

tarafından hukuksuz bulunmasına rağmen, yerli ve yabancı sermayenin çıkarları için, yeni sahaların topluca ihaleye açması kamu vicdanını derinden yaralamakta ve halkı, mücadele etmek ve hak aramak zorunda bırakmaktadır.

Anayasanın 168. Maddesinde, tabii servetler ve kaynakların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu, bunların aranması ve işletilmesi hakkının Devlete ait olduğu, Devletin bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebileceği, bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartların ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasların ve müeyyidelerin kanunda gösterilmesi gerektiği hükmü bulunmaktadır. Bütün illerde topluca maden sahalarının ihale edilmesi, madenlerin çevresel etkileri görmezden gelinmesi, maden projelerinin denetim dışında tutulmaları, ekonomik ömrünü tamamlayan proje alanlarının rehabilitasyonlarının yapılmaması, halkın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının ihlal edilmesi açıkça Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Madenlerin neden olduğu çevre ve halk sağlığı sorunları, ekolojik yıkımlara rağmen, Türkiye genelinde çeşitli illerde 148 sahanın madencilik faaliyetlerine açılmasının gerekçesi nedir? Bu 148 saha toplamda ne kadar alana tekabül etmektedir?
- 2- Maden arama ve işletme için ihale edilecek bu alanlar kimler tarafından ne şekilde belirlenmiştir? Bu madencilik projelerinde kamu yararı bulunmakta mıdır?
- 3- Maden sahalarının toplu olarak ihale edilmesinin hukuka aykırı olduğu iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır?
- 4- İhaleye açılan maden sahaları; meralarda, ormanlarda, tarım alanlarında, doğal ya da arkeolojik sit alanlarında, su havzalarında bulunmakta mıdır? Maden sahalarının bulunduğu konumların niteliği hakkında kamuoyu bilgilendirilecek midir?
- 5- 148 maden sahasının ihalesinde ön görülen ekonomik kazanç ne kadardır? Hangi madenden ne kadar kazanç beklenmektedir? Çevre, doğa ve insan sağlığı için kar - zarar hesabı yapılmış mıdır?
- 6- IV Grup maden başlığı altında yüze yakın maden türü yer almaktadır. İhaleye açılan alanlardaki maden türleri nedir? Bu maden türleri neden açık belirtilmemiştir?

65003

7- Maden arama ve işletme faaliyetlerinin çevreye, ormanlara, tarım alanlarına, su varlıklarına, yerleşim alanlarına, tarihi ve doğal alanlara vereceği zararlar için, ilgili Bakanlıklar ve demokratik kitle örgütlerinden bilgi alınmış mıdır? Bu kurumlarla işbirliğiniz var mıdır?

8- Yöre halkları, maden projeleri hakkında bilgilendirilmiş midir? Bu illerde, madencilik projeleri nedeniyle; halkın, sağlıktan, yaşam alanlarının, tarım alanlarının tahribatına kadar oluşacak mağduriyetleri nasıl telafi edilecektir?

9- Son 10 yılda kaç sahada, hangi gruptan maden için madencilik projelerine izin verilmiştir? Bu projelerden ne kadar gelir elde edilmiştir?

10- Sosyal Devlet olmanın gereği olarak, özel sektörün madencilik projelerini tamamen sonlandırmayı, doğadan ve halktan yana madencilik politikaları üretmeyi düşünmüyor musunuz?